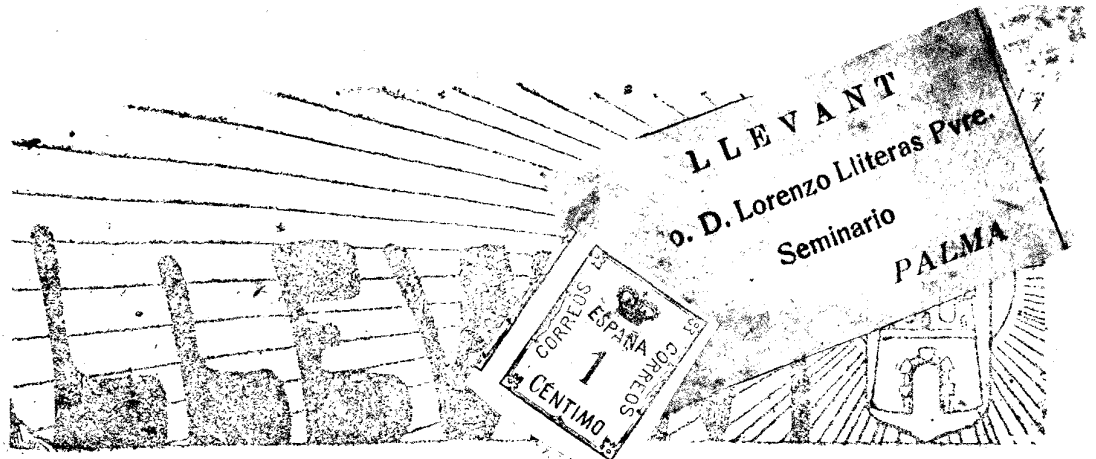

PREUS

Artá Un trimestre 1.50
A fora any 7.00
Al Extranjer 10.00

Número solt
0.10 cts.

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

Artá 4 Febrer de 1922

PER DEU I PER MALLORCA

Redacció i Administració
Quare Cantóns, 3

SELECCIONS A ARTA!

Casiste pot citar com una cosa rara això de que en la nostra vila s'hi bajen de celebrar eleccions per regidors. Estam tan acostumats a la aplicació de l'article 29, que l'haver d'acudir a depositar el vot dins l'urna, a molts les causa ja fàstic i a tots extranyesa. I tot això molt més quant s'hi va amb tanta seguretat de que sense esforç algú ha de sortir triomfanta la candidatura del seny i del orde.

N'hi ha qui diuen que davant els pobles aont la política té acalorats els ànims i remou totes les fibres, Artá, amb la seva tranquil·litat i equanimitat proverbials, fa l'efecte d'una persona adueta, d'un esser ja decaigut, i fins no poques vegades hem de suportar les invectives dels capdevaners polítics d'aquest poblacions que nos miren amb cert aire compassiu i nos sonriuen burlescament.

Bons artaners: si mai vos trobau amb semblants cassos, i sentia la punyida d'aquests polítics d'altres pobles que generalment sols se mouen per baixes passions i odis persona-

listes, no vos sentigueu humiliats, ni les creguen si vos diuen que això es signe de decadencia. Contestau sempre, que si hermosa es la lluita noble, deinteressada i desapassionada que se provoca a voltes dins les ciutats per tal d'aportar nous ideals elevats en la administració pública, també ho és, i tal volta molt més el cas del nostre poble, en que a dret seny, disfruta de la pau benèdida i fructosa, precisament per estar la direcció de l'administració del bé comú amb mans de persona que se té guanyada la confiança dels artanones de tota idea i tota condició, per la rectitut, escrupulositat i esperit de sacrifici que tot-hom li regoneix.

Per tota contesta, posau a la consideració dels burletes les millores públiques que dins Artá se van fent, la recta distribució del fons communal, el reconet de que sab que pot dispondre sempre el nostre Ajuntament per qualsevol cas se presenti, la puntualitat amb que cada any se poden pagar els empleats i servicis de la vila, l'estat de prosperitat en que sempre selem tenir l'erari pú-

contestes s'esveirà la seva rialla burlesca, i se convertirà en admiració, porque haurá de regoneixe tácita o expressament que els pobles que están exaltats per la política mesquina que és la més corrent, per lo general tenen mala administració, no poden atendre a les necessitats municipals, i les seues arques están exhaustes.

No cal tenir enveja an els pobles dominats per l'apassionament politic i els pocs que encenen foc d'encenais per tal de promoure eleccions dins Artá no inspireu més que compassió, porque no saben lo que demanen.

El nostró poble no sentint pruitja d'acudir a les urnes, doua prova de seny i equanimitat porque demostra que sap coneixer d'ont li ve'l seu benestar.

A. F.

COLABORACIÓ

Preparant la revolució
de l'any 1909

El poble catalá se trobava en estat de revolució latent, preparant ses jornades sanguinolentes de Juriol del any 1909. Les se-

cietats obreres, ont resonaven els fogosos discursos dels apòstols del socialisme, eren centre de passions depravades i odís terribles, promptes a estallar en obres de venjança.

Un d'aquells dies, vertedera-ment crítics, havia de pujar a sa tribuna popular un tal Antoni Trápala, per dirigir sa paraula an el poble desenfrenat.

Fins als 27 anys havia estat Antoni Trápala un al·lot [molt senzill i molt franc, en el quals amb el seu ofici de picapadrer anova gonyant el pa necessari per alimentar a la seva família, composta de la seva esposa, que era una bona al·lota i dels seus dos fills, que eren dos sels, capaços d'alegrar un enter. o.

Jamai havia somiat n'Antoni Trápala en riqueses d'altra, ni en trastocar en lo més mínim les creencies de la nostra santa Religió, fins que un dia, no se com, caigueren an ses seues mans uns paperots de mal color, que li umpliren el cap d'ausells al meteix temps que el cor de desitjos. De llevores ençà no pensá en altra cosa que en veure expulsats, a puntades de peu, tots els capellans de ses seves esglésies, i fundada una nova societat, basada en l'autonomia del obrer, i en la sanc dels propietaris.

Antoni Trápala era verda-rament un orador de plaçeta. Havia rebut de sa naturalesa una veu imperiosa, i el seu modo d'afirmar no admetia réplica.

Quant s'hora de la reunió ha-gué sonada, se veu comparei-xe una multitud d'obriers, amb les seves carecterístiques boines, i amb se seva blusa blava, cuberta i arruada per, davant. La seva mirada era funesta i el seu aspecte poc tranquilisador.

En mitx d'una ovació estrepí-

tosa s'aixecá precipitadament s' orador i entre altres coses digué aquestes frases d'efecte segur.

---No se fa justicia a s'obre:....Quant passen per davant ell, negu el saluda; negu li fa que doni reverencia... s'el dispreçia se l'insulta..... Aixó, ciutadans, me comou de lo més íntim del meu cor.

Després l'enfilá contra capellans, frares i monjes, diguent cada barbaritat, que cantava el credo, i afirmant que els Manaments de la Llei de Deu, els de l'Església, els articles de la Fé i demés capitols de la Doctrina Cristiana, no eren més que invencions per poder treuren de la butxaca dels pobres els pocs dobbés que hi tenien.....

¡Aquí sí que hi va esqueiná fort!

---Es precis---digué ell acabar d'una vegada amb enquesta canalla de criminals que amb ses seues paperrunsses del cel i del infern monestant enganant per que no obriguem els nostros ulls.....

(Grans aplausos, potades i demés cala-portal.)

Antoni Trápala havia dítes ses seves quatre vulgaritats i sense pisca de rahó, i perdemunt s'acera d'un dels carrers, més concorreguts, s'entornava a casa seva, tot sol, cap baix pensatiu i amb ses mans dins ses butxaques dels calsons.

Pel seu costat anavem corre-guent autos i cocxos tripulats per cavellers i dames d'alta burgueria, fumant aquell els seus puros, ventantse amb molta gracia aquestes; altres, a peu, i donant-se el bras hi anaven grups de senyorets i senyoretetes, molt ben vestits riguent i accionant academicament.

Aixecá el cap En Trápala, i contemplant tant de fauste, entre si meteix se deya, "¿Per qui serveix tot aixó?"....Quin profit

presta a sa societat un tant gran capital inmoible?... ¡Ah! reis i cantau que el día de sa liquidació social s'acosta, i llevore .

LUCANO.

EL HOMBRE QUE RIE

No vayas a creer, lector benévolo, que voy a hacerte el análisis de la célebre novela de Víctor Hugo, no. El hombre que ríe es para mí no una figura simbólica, no un tipo forjado en la mente de un artesano del pensamiento, de un artista de la idea; lo que entiendo yo por tal expresión es el hombre tomado en su tipo más general y corriente en nuestros días, el hombre entregándose sin freno a la persecución del placer puramente materialista.

Nuestra sociedad, en efecto, ha llegado en nuestros días, quizá debido al influjo que de todas partes le llega, a tomar las cosas y los actos juzgándolos únicamente desde el punto de vista materialista y consiguientemente a hacer del placer de los sentidos fin principal de su existencia. «Panem et circenses» clamamos, casi sin darnos cuenta, como aquellos degenerados ciudadanos del decrepito Imperio de los Césares, y el hombre con su continua sed de placer y alegría parece mostrarnos en las contracciones de su rostro la triste realidad de la desaparición del ideal.

¿Y qué es el ideal para un hombre, para un pueblo? Es aquella concepción de suprema aspiración que brota en la inteligencia humana y que mueve todas las acciones del hombre a la consecución de lo que forjó su imaginación felizmente torturada por una idea noble y elevada. Al impulso de aquella idea anunciadora de su voluntad y de sus actos, el hombre se des-

prende enteramente de lo que constituye en él resabios de animalidad y de materialismo. Y el hombre debe ser infinito en su ideal, es decir, no debe tender a un ideal limitado y fácilmente conseguible, si no quiere caer luego en lo que evitó por momentos solamente: el culto de la materia y la satisfacción de los sentidos. El pueblo romano cayó en la prostitución más infame de la vida luego que hubo conseguido su ideal de dominar al mundo y Alejandro Magno se precipitó en la charca cenagosa de los placeres embriagado por los laureles conseguidos en sus rápidas y gloriosas conquistas.

Nuestra sociedad se me aparece, no como aquel pueblo que fué grande, no como aquel hombre que fué un coloso, sino como el pigmeo que considerándose impotente para la realización de un ideal se entrega al goce material de la vida y ríe con significación de sarcasmo, de impotencia.

Por esto ríe el hombre. Porque le falta aquella aspiración, aquel deseo de engrandecimiento que ennoblece a los pueblos. Falta la sociedad de la luminosa antorcha idealista que ilumina su camino y que con reverberaciones de cálido entusiasmo empuja a su voluntad a la consecución de la noble idea que bulle en su cerebro y se caldea en su corazón, es como buque sin timón, como mar sin orillas.

Alegría y placer puramente humanos y materiales es lo único que busca el hombre en sus empresas, olvidando fatalmente que la verdadera y sana alegría debe tener por única fuente la práctica del bien y por guía la realización de los elevados fines del ser hecho a semejanza de Dios.

HALCÓN DE IDALIA

Capdepera Enero de 1922.

DE CAPDEPERA

«3 ero y saludable es rogar por los difuntos» Aquest era el títol que tenia escrit la lápida tumularia qu'es col·locá en mitg de l'Esglesia del nostre poble en el dia de St. Sebastiá, que fou el designat p'el nostre caríssim Rector per oferir una Comunió i solemne Ofici de difunts en sufragi de les animes dels soldats que gloriosament han donat la vida en les terres africanes per amor a la patria.

El dia 15 s'anunciá i invitá a n'el poble per a concórrer a n'aquestes plegaries públiques, i va correspondre en tal grau que resultá una Comunió general molt numerosa en la cual prengueren part els Congregans Marianes, les Filles de Maria, la Associació del Cor de Jesús i les Mares cristianes.

A les deu i mitja tengué lloc el dit Ofici que celebrá el nostre digníssim Rector ajudat dels Rts. D. Francisco Fuster i D. Juan Melis de diaca i subdiaca respectivament. Hi assistí la Corporació Municipal, el senyor jutge D. Toni Vaquer, el tinent de Carabiners, D. Toni Manzano i l'administrador de Aduanes presidida p'el senyor batle D. Llorens Flaquer, D. Fulgenci Espá i el Contra-mestre D. Guillem Ferrer; tots vestits amb l'indumentaria de reglament. Durant el sant Sacrifici feren guardia d'honor demunt el presbiteri quatre unitats de la forsa de la secció de Carabiners manats p'el sargent D. Ladislau Hernandez.

El temple estava completament ocupat per la molta concurrència de feels qu'assistiren a n'aquesta funció religiosa.

Cridá molt l'atenció del públic en general el túmul alçat per donar mes solemnitat a n'aquells esplendorosos cultes: tenia figura irregular i representava un camp bastant árid i escabros, al final del qual a devora alguns turons s'aixecava una petita muntanya que en la seua part alta es destriava la bandera espanyola molt naturalment desple-

gada que come presidint el campament obligava a detenir la mirada dels devots i contemplar els sepulcres, restos d'espases i fusells, restes d'artilleria i altres despulles i emblemes significatius de les batalles sostengudes p'els exércits que heroicament perderen la vida per la seua aimada patria; i tot això dominat i sobre-pujat per una gran creu, als peus de la qual tocaven una artística corona de lloren una elegant pauma del natural, signes de la gloria alcançada i heroicidat prodigada. Pareixia qu'aquestes insignies, recullint els esforços, valentes i heroïsmes dels qui tan generosament lluitaren per l'amor patriotic, els-he presentaven, oferien i unien directament amb el Deu qui els ha de renumerar.

Certament, quant nos trobarem el dia esmentat a dins aquell temple rodetsats d'aquell ambient misteriós qu'es respirava; sentint les solemnes i severes melodies de la Missa dels Difunts, acompanyades dels acords plens de gravetat i unció de l'instrument musical qu'es puisava; en mitg de la tristor profunda produida p'els vestits tots endolats de la concurrència, i rebent a moments les sensacions intensíssimes engendrades p'els cants polifònics, despertadors, en semblant ocasions dels pensaments grans i serios del mes allá de la tomba, a devant totes aquestes circumstancies, come instinctivament nos acudia a la nostra inteligencia: Felis una i mil vegades el poble qu'está adornat amb aquella fe salvadora, que devant la condició induptable de la mort, no permet que la tristor i angúnia s'apoderi completament del seu cor, animat i consolat de continuu amb l'esperansa infalible del dogma de l'immortalitat que amb tota certesa li diu; La teua vida solsament camvia, no acaba; porque al caure les parets d'aquesta habitació terrenal s'adquireix l'herencia del Pare del palau del cel.

Ben expressiva i apropiada era per tant l'inscripció de la lápida tumularia, «Cosa bona i saludable es l'ofériments d'oracions p'els nostros germans difunts.»

La nostra enhorabona més coral i simpàtica als inventors de tal concepció i als realitzadors de l'adonament dels quals individus es pot dir que posseïxen un gust exquisitíssim que s'expandeix entre lo bo i lo bell i qu'es saben posar be dins l'atmosfera, come vulgarment es diu. Del mateix modo amb tot l'entusiasme aplaudim al «Coro Davidic», al seu director i pulsador qu'els acompanya perque demostra ben clarament la seua competència en l'art musical amb els èxits que obtenen cada volta qu'es presenten en públic.

Els companys, Toni Bisquerra i Toni Orpi cabos d'artilleria i Pep Reus qu'es despediren fa alguns dies per a dirigir-se a Ceuta han estat destinats a la linea de foc. Que la bona sort les persegueisca i puguin tornar bons i sans a n'el seu estimat poble.

Ha donat fondo a dins Cala-Gat el barco-balandra «Maria de los Dolores» de cent tonelades portant càrrega de paumes.

Corresponsal.

Capdepera 26-I-22

Política local

El dia 28 de Janer a les 8 del vespre tengueren una reunió a la posada dels Olors, els principals adictes al partit que dirigeix D. Pere Morell, això és, els qui simpatisen amb la coalició de dretes que de fa estona s'ortosament domina dins la nostra vila. La reunió estigué bastant animada. En ella D. Pere Morell explicà les gestions que havia fetes durant la setmana perque acceptés el càrreg de batle una persona de carrera, ja que en distintes ocasions havia sentit dir que Arà requeria una autoritat d'altura, mes digué que de cap manera havia conseguit que acceptassen el càrreg cap dels consultats a pesar de ser molts. Per aquest motiu proposava per candidat al càrreg-citat a D. Juan Cassellas Cassellas qui a pesar de no tenir títol de cap classe, a seua pràctica en l'administració del

municipi i la seua activitat ben provades, permetien esperar una bona administració durant el pròxim bieni. Aquest nom meresqué de tots els presents entusiasta acollida.

Després feu la proposta dels candidats a retgadors que dam a conèixer en altra part d'aquest n.º tots els quals foren ben rebuts per la concurrència.

VIDA SOCIAL

Sessió de la Junta General ordinària de la Caixa Rural d'Arà.

El dia 29 a les 7 del vespre en el local social tengué lloc la Junta General ordinària d'aqueixa entitat que com hem dit en altra lloc no pogué celebrarse en el dia 20.

Hi assistiren una corantena grossa de socis. Oberta la sessió i llegida i aprovada l'acta anterior el Caixé lletgí el Balans i moviment de contes durant l'any 1921, essent sorprenent l'aument de giro, que ha ascendit a prop de cinc millons de pessetes. El benefici líquid que deixà aqueix moviment fou d'aprop de set mil pts. Quedà aprovat. El Segretari i D. Antoni Solivellas lletgí la *Memoria* que havia redactada, de tota la vida de la Caixa Rural desde la seua fundació fins al present i de la qual nos ocuparem ja amb motiu d'haver-la lletgida en el Teatre Principal en la festa de la Caixa.

Entre els molts acords de proposicions reglamentàries que se prengueren figuren:

Destinar el líquid del benefici a formar reserva per subvenir a la baixa que puguin experimentar les Lámines de Interior que se tenen.

Publicar la *Memoria* que redactà el Sr Solivellas.

Antorisar an els Consells perque s'entrevistin amb el Sr Rector i redactin junts unes basses per construir mancomunadament un casal social.

Se proposà també l'elecció de dos vocals del Consell d'Inspecció, per cessar en son càrreg els Rts. D. Pere J. Sureda Pyre, i D. Josep Fuster Pyre, propo-sant-se en lloc son la reelecció del primer i l'elecció de D. Pere Francesc Moragues i de Arcos. Seguidament s'aixecà D. Miquel Oleo i digué que creguent qu'era el càrreg qu'ell ocupava el que devia vacar, presentava la dimisió irrevocablement i a vista de la seua persistència després de suplicar-li el president que la retirás, se passà a votació en pa-peleta i foren elegits per les tres vacants: el Rt. D. Pere Josep Sureda, D. Pere Francesc Moragues i de Arcos i D. Andreu Ferrer Ginart.

RELLIGIOSES

Funerals pel Papa

El dilluns dia 30 a les 8 del matí en el Convent dels Rts. PP. Franciscans, s'hi celebrà un solemne funeral en sufragi del ànima del Papa Benet XV, estrenant una Missa de Requiem a tres veus.

A les 8 i mitja del mateix dia s'en digué un altre a l'Esglesia Parroquial al qual hi assistiren: una Comissió del Ajuntament presidida pel Batle D. Andreu Femenias, el Jutge municipal D. Juan Sancho, representació de la Guardia Civil, les persones més visibles de la població i els nins i nines de les escoles de la vila amb sos respectius mestres. Acabada la funció el Sr Rector donà les gracies als concurrents expressant-li aquests el condol.

Missa per la nova elecció

El dimars dia 31 a les 6 i mitja del matí a la Parroquia s'hi celebrà una missa amb Exposició del SSm. Sagrament per demanar a Deu inspiri al Sagrat Col·legi de Cardenals en la elecció del nou Papa successor de Benet XV.

De Son Servera

A la casa de la Vila tengué lloc diumenge passat la proclamació dels can-

didats qu'han de lluitar en les pròximes eleccions municipals. Per el primer districte que elegeix dos regidors, se presentaren tres candidats: D. Gabriel Blanquer Sancho, maurista, D. Juan Llibre Brunet i D. Antoni Santandreu Sancho, liberals. En el segon districte lluitarán D. Gabriel Pons Serra, conservador, D. Josep Sancho Servera, maurista, D. Jaume Baazá Brunet i D. Miquel Morey Massanet, liberals. Pareix que tots están disposats a mantenir i fer sortir triuants les seves candidatures.

—Dilluns passat a les vuit del matí heu hagut a la nostra iglesia parroquial un Ofici-funeral en subragi del ànima de SS. el Papa Benet XV. Heu assistigueren les autoritats locals, civils i judicials, els nens i nines de les dues escoles nacionals amb els seus mestres, les nines que assisteixen al Col·legi de les Religioses Franciscanes i molta altre gent.

—Aquests dies hi ha a l'iglesia sa festa de ses Coranta Horas que se celebra cada any amb molta solemnitat. De la predicació del Triduo està encarregat D. Pere Pereló, Pvre. de Manacor. Avui, festa de S. Ignaci ha predicat el jove sacerdot fill de aquest poble R. D. Andreu Servera.

—A consecuencia de la malaltia reinant hi ha per aquí moltíssims de malalts aigún d'ells de gravetat.

Diumenge passat se va donar el cas, poques vegades vist a Son Servera, de haver-hi quatre defuncions en catorze horas. Gracies a Deu la generalitat dels que jeuen no son de gravetat. Per evitar el contatge de la malaltia, que diven es el grip, el Sr. Batle feu tancar els espectacles i ha prohibit la celebració de funcions teatrals.

—Degut a l'el mal estat sanitari els Congregants no han pogut repetir la representació del Drama i sainesies que tenen entre mans, veient-se obligats a perllongar fins qu'hagi desapareguda aquesta passa.

Al entretant estudien, per representar-les altres obres del salesians, entre elles «Tomás Moro» que donarán tot-duna que tenguen la deguda autorizació del Batle.

En el local de la Congregació continuen les classes nocturnes pels congregants i heu assisteixen moltíssims d'ells, dirigint les classes el Rt. D. Antoni Llibre.

Envant, idó, congregants serverins! la Congregació mos ensenja i mos educa, siguent-li feels.

UN CONGREGANT SERVERI
Son Servera 1.er de Febrer de 1923

Proclamació de Candidats

Article 29

Diumenge passat a la Sala se constituí la Junta municipal del cens electoral que presideix D. Bartomeu Alzina Font per la proclamació dels candidats. Els qui mes s'interessen per curiositat, en les qüestions municipals anaven visitant la Casa de la Vila per veure com pendria la cosa.

Comparegué primer L'amo'n Ramon Ferrer Vives (a) Toro exregidor presentant sollicitut com a candidat, pel districte 2.º pel qual se presentaren també D. Juan Guiscafré Mora (a) Seu calciner D. Miquel Payeras Perchana (a) Tirós i D. Jaume Sancho Terrassa (a) Sancho de na Gomandina.

Pel districte primer se presentaren D. Juan Casellas Casellas (a) Garameu, D. Gabriel Bizquerra Carrió (a) Amo de Bellpuig i D. Juan Pons Gili (a) China Ferrer.

A les dotze el president donà lectura a les sollicituts presentades i com en el primer districte eren tres les vacants proclamà regidors els tres únics candidats demunt dits, i pel districte 2.º haguert-sen d'elegir sols tres, foren declarats candidats els quatre presentats i per tant demà heuaurà eleccions.

El regidor Ramón Ferrer, se presentà per la «Federació obrera» i els altres tres de la coalició maurista-conservadora, i es fan descontentat ja el triomf d'aquesta que la lluita no ha despertat gens d'entusiasme entre el públic.

CRÓNICA

DEL TEMPS.--Aquesta setmana el temps es anat revoltós. Casi cada dí ha fet vent essent el dimars ventada grossa. No ha plogut, i els camps s'han posats tant forts que casi impossibilita l'entrecavada. Convendria que fes un parey de brusques.

ESTAT SANITARI.--L'epidemia gripal ha disminuít moltíssim, essent ja

molts els qui están curats del tot. D'altres malalties hi ha alguns persones viaticades, entre elles sabem: Sa madona Violina d'en Mangol, mare d'en Tomeu del cassino i d'en Miquel sa madona Aina de Sa Font, mare d'Antoni de Sa Font. Deu les assistesca a tots per la part que més convenga.

CRAN PROJECTE.--Desde la Junta general darrera de la Caixa Rural se parla molt de que prest será un fet el gran casal social que tant de temps está en projecte. Segons noticies la cosa s'adelanta de bo.

JUNTA GENERAL.--La societat d'anxilli als malalts "Socorros mutuos artanenses" ha acordat celebrar la seva Junta General ordinaria el segon diumenge p, aquest més a les 7 i mitja del vespre.

REGISTRE

Neixements

- Día 6.—Juan Torrens Ginart.
« 14.—Mariangela Muñoz Cruellas
« 15.—Josep Bernat Carrió.
« 15.—Antonina Carrió Ribot.
« 20.—Antonina Gimenez Munner,
« 22.—Francisca Fuster Fuster.
« 28.—Francesc Bonnin Bonnin.

Resum 3 nins i 4 nines. Total 7.

Morts

Día 16.—Miquel Rosselló Serra, sargent retirat, casat, de 80 anys. De mort natural.

Día 16.—Maria Casellas Llaneras (a) Calletes, casada, de 30 anys - Bronco neumonia gripal.

Día 20.--Cinto Artigues Huguet, (a) Cinto vey, viudo, de 76 anys, de mort natural.

Día 24.—Margalida Sureda Llull (a) Pinzella d'en Comuna, casada, de 85 anys. Bronco neumonia.

Día 25.--Francinaina Sancho Llabrés casada, 54 anys de càncer.

Día 29.--Címent Bernat Fernández (a) Boira, párvul de 2 anys de Meningitis aguda.

Día 30.--Jaume Sansó Berga (a) Janeca de 16 anys. Enteritis fímica.

Al cel sien ells i tots los morts. Amén

Aquest periódic está subjecte a censura eclesiástica.

(Continuació.)

47

Aqueix poble se prepara
per ferce una capital
se comensa en jeneral
tots es carrés amb tirada
s'obre ben principiada
a llarg temps mai pot se mal.

48

Mirau es d'en temps primé
es carré quina fetxada
qui vulga posá en tirada
sa casa l'ha de desfé
i això part de cupa en té
es poc mando que reina va.

49

Ara també vui contá
ques el llarg temps que sentía
que moltes ganas hei vía,
de fe arribá es tren a Artá
i no hu'vien pogut lográ
no sé per qui se perdía.

50

Jo creg que molt va costá
de cap i de capital
com es conta des metal
cap mica el vos puc doná
pensau que hi varen pegá
sis anys homos a jornal.

51

A lo menos ni havía
en es conta que posá
d'homos de Manacó a Artá
quatre o cinc cents cada dia
i amb això sa Companyia
cap mica se retgirá.

52

Germans, jo creg que sa vía
es cosa de gran való
i més en s'estació
tot está punt de partida
se vou que sa Companyia
trebaya amb devoció

53

No val tant lo que costá
com lo que hi gué d'alegría.
es poré di que sa vía
i es tren ja tenim a Artá
a setse de Juny ribá
just an es fi de mig dia.

54

Duia sa fetxa d'Artá
i sa máquina enflocada
música d'Inca i de Palma

i tota amb una se juntá
i partí pes poble i tocá
fins que va essé a la Sala

55

Els músics los col·locaren
tot an es punt destinat
i quant varen havé dinat
tots a s'estació anaren
i en so seu descans estaren
fins que es tren hagué ribat.

56

A les quatre es principal
viatge se fé aquest dia
en sos quefes de sa vía
declarant es seu causal
companyats des general
i el Senyor Bisbe que hi'vía

57

Sa Marxa Real tocaren
i daren s'exaltasió
i tots en formació
amb un moment se posaren,
partiren i vesitaren
la Verge del Salvadó.

58

Seguiren la ondemá
fent quatre festes de tira
uo's pot di lo que hi havía
adins es poble d'Artá
sa gent que s'hi replegá
eterna qui no hi cabía.

59

Sa máquina sortí el viu
també amb acompanyada
d'un carro ple despigada
declarant qu'era en s'estiu
un ànnera i un niu,
declarat, amb sa llocada.

60

Una correguda es fe
de premits de vexcicleta
de resistencia i sense.
Llavò se rifá també
una mula, i la tregué
un carabiné corneta.

61

Un arc feren lo primé
per da entrada general.
i llavò un cadafal
qui molta de gent el ve,
de part a part des carré
de Toni Blanes Juan.

62

Homes per fe ses fetxades
uns quants dies hei hagué

un cadafal també es fé
devant ca Don Rafel Blanes
i va tení moltes mirades
per lo que stava de be.

63

Des mitins no puc contá
que gués vista cap vegada
cesta tan anomanada
aom sa des tren quant ribá
a casi cap carré faltá
s' murta o s'empaperada.

64

A sa Plassa Nova es fé
cine i heu dic en s'histori
qu'un quadro teng en memori
que D. Rafel sortigué
i es de son pare també
que amb Deu descans a la Glori.

65

Per ell part dels empleats
i sa companyia vengueren
i un ofici li digueren
des mes anomanats
al cel mos vejem plegats
en mori tots es qui hei erem.

66

Pe sa mateixa persona
an es cementeri aná
es tren i va viatjá
de franc pel qui hu volgués voure
i una presentant corona
per ell hei varen deixá

67

Un mestre de focs vengué
i durant ses quatre festes
focs varen fe tots es vespres
però cap com es derré
fins un homo aparegué
de foc, fent titres menxengues.

68

Focs de tota calidat
feren de molt de való
un bo i s'altre milló
trob que aqueix mestre te cap
per poré essé presentat
a qualsevol nació.

69

També feren una traca
i de riure molt va servi
i as mateix temps vaig a di
que quant ella tronetjava
casi tothom desitjava
hasta des carré fugi.

70

Ara també cantaré
d'un hipódromo que feren.

cinc premis s'hi corregueren de tots quin gonyà no hi sé perque desbarats hei'gué i no se'n fi que resolgueren.

71

De lo qu'estic estranyat en so tropell que hei havia de carros com cada dia no hi va havé cap novetat Germans, don per acabat de ses festes de sa via,

72

Ara diré es resultat que mos dona es tren a Artá antes si havia d'ana algún passetgé a Ciutat no dormia descansat i m's via de pagá

73

No's tant soliment es rato des xecar-se demati ni es des vespre en vení més pes comodo i es mando i es concert més barato que també duven aquí.

74

Ses gracies vui doná an es nostru Directó a quefes i nació qui an es tren varen judá i a s'enginyé qui fe es plá perque tots van paster-hó.

75

Ses gracies remuntades torn doná an es Directó

i es seus noms vui puntar-lo com costa, D. Rafel Blanes per discuti sia encuantres an es més anys, si o no.

76

Me pens que en aquesta vila llarg temps s'anomenará essent de Manacó a Artá ell s'inventó de sa via Deu li dó molts d'anys de vida per porer-ho disfrutá.

77

Ara vos vui doná canta de ses desgrasís que sé na Niva un bras se rompé i un na Catalina Mossa i un altra Donya Conxa de Can Caldentey també.

78

Den Tomeu V.oli--se que uns quants dies'gué d'está coix perque un peu se danyá d'una estreta que rebé i En Pere Descals també un dit d'una ma's teiá.

79

En Biel Bo gran varia mots sabem que va tení repentinament morí; i En Juan Pont dalí sa via estava i es tren venía i també a sa vida da fi.

80

Des naixements me donar en

es conta total d'Artá que son cent nou que n'hi ha, i norania nou en passaren deu d'aument; es canta esla.

81

Matrimonis per segú coranta quatre n'hi ha tots aqueís van a quedá arxivats en el comú. Del mil nou cents vint cinc aixós es conta que hi ha.

82

Si hei troba cap desbarat que hu diga es Batie majó, igual que'l Senyó Rectó si puc cantá en tranquilidat i sa mateixa facultat també te sa nació.

83

El qui va dictá es Mateu Riera vesí d'Artá i a noltros mos ensenyá, som quatre, i un fa es nom seu un Pere i un Andreu i s'altre Sebastiá

84

Diven que en havé acabat no poren fe més memori i noltros en aquesta histori no hi veim res més apuntat. Així tots amb germandat diguem: *Visca Sant Antoni,*

Mateu Riera (a) Mullnet

TIPOGRAFIA CATOLICA

DE

A. FERRER GINART

En aquesta Imprenta poden encarregar qualsevol treball d'impressió:

TARJETES DE VISITA I D'ANUNCI, RECORDATORIS, CARTES I SOBRES, FACTURES I TOTA CASTA DE TREBALLS TIPOGRÁFICS.

QUATRE CANTONS - ARTA

SERVICIO DE CARRUAJES
DE
BARTOLOMÉ FLAQUER
(A) MANGOL

A todas las llegadas del Ferrocarril hay coche que parte directo para Cadepera y Calarratjada y de estos puntos sale otro para todas las salidas de tren.

Hay también coches disponibles para las Cuevas y viajes extraordinarios.

AGENCIA DE TRANSPORTES

Se sirven encargos para Palma y Estaciones intermedias.

PLASETA DEL MARCHANDO.

Artanencs, escoltaul

Si's paraigo está espuyat
i el voleu fe arretgá
n'Andrea Ranzé el dobará
be, barato i aviat.
En lo que també es triempat
es en feines de llanué
posa lligades d'acé
a ribells i greixoneres
adoba pelles, calderes
i máquinas de quinqué.

CARRER RECTA-ARTA

GRANDES ALMACENES
San José

DE
Vda. Ignacio Figuerola

HOY, COMO NADIE
detalla en precios, esta casa, todas las

GRANDES NOVEDADES

Entre los almacenes que tienen en grandes existencias
TODO LO QUE SE REQUIERE PARA
VESTIR Y CALZAR
y que venden más barato que nadie

Teléfono 217 | Precio fijo

ESTA CASA NO TIENE SUCURSALES

La Fonda Randa, de Esteva

Carré de Palma, 48—**ARTA**

SIEMPRE OBERTA FA POC. TOT ES NOU
PLAMPANT. SERVICI ES MERADISSIM

Prontitut

SEGUREDAT I ECONOMIA

Ensaïmades i panets

En lloc se torben millós que a la

PANADERIA Victoria

ES FORN NOU
D'EN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans, panets,
galletes, bescuits, rollets, i tota casta de pastisseries

TAMBE SE SERVEIX A DOMICILI

Netejaat, prontitut i economia

DES PAIG Carrer de Palma 3 bis. ARTA

¡ATENCIÓN!

Compra carros y carretones en cualquier
estado se encuentren

Gabriel Carrió

PEDRA PLANA, 7 - ARTA

DISPONIBLE